

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteosta (VNS 4/2024 vp)

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteosta. Lausunnessamme painotamme erityisesti selonteon lukua 4.2.2 *Koulutustaso nousuun*. Kunnioittavasti SYL lausuu seuraavaa.

Koulutus on tärkeä painopiste Suomen tekemälle kehitysyhteistyölle

SYL pitää hyvänä koulutuksen tärkeyden tunnistamista selonteossa ja pitää koulutusta erittäin tärkeänä painopisteenä. **Yhdenvertainen ja saavutettava koulutus on keskeisessä roolissa kestävän kehityksen tavoitteiden edistämässä.**

SYL pitää hyvänä etenkin vammaisten henkilöiden koulutuksen painottamista selonteossa. Vammaisten koulutuksen tulee jatkossakin olla tärkeä osa koulutuksen painopistettä Suomen kehityspolitiikassa. Esimerkiksi Etiopiassa lapset, nuoret ja aikuiset vammaiset ovat aliedustettuja perusopetuksessa sekä korkeakouluissa paikallisen opetusministeriön inklusiivisen koulutuksen politiikasta huolimatta. Yhä useammat vammaiset opiskelijat hyväksytään julkisiin yliopistoihin ja muihin korkeakouluihin, mutta oppilaitokset eivät aina pysty tarjoamaan heille tarvittavaa tukea. Esimerkiksi pistenäyttö- tai äänimuodossa olevat asiakirjat, viittomakielen tulkit, esteettömät luokkahuoneet ja muut palvelut eivät usein ole käytettävissä siitä huolimatta, että korkeakoulut ovat sitoutuneet vammaisten opiskelijoiden tukemiseen. Fyysisillä ja asenteellisilla esteillä on voimakas kielteinen vaikutus vammaisten opiskelijoiden arkeen. Kun vammaisten opiskelijoiden nähdään menestyvän opinnoissa ja työelämässä, auttaa se myös muuttamaan ihmisten asenteita. Korkeakoulutus takaa vammaisille paremman mahdollisuuden osallistua yhteiskunnan toimintaan. **On myös tärkeää muistaa, että koulutus on ihmisoikeus.**

SYL huomauttaa, että koulutusviennin eettisyys ja kestävyys on varmistettava. Eettisyyden ja vastuullisuuden huomioimiseen on oltava konkreettisia toimenpiteitä. Ihmisarvo, sivistys, vapaus, yhdenvertaisuus ja demokratia sekä koulutuksen saavutettavuus ja opiskelijälähtöisyys ovat eettiset perusarvot, joiden kunnioittamisen ja edistämisen varaan suomalaisen koulutusviennin on rakennuttava. Suomalaisen koulutusviennin tavoitteiden, päämäärien ja toteutuksen on huomioitava tämä.

Lisäksi SYL huomauttaa, että mikäli Suomi haluaa korostaa olevansa koulutuksen kärkimaa, on Suomen panostettava myös omaan korkeakoulutukseensa ja koulutustason nostoon kansallisesti. **Suomen maakuvaa koulutuksen huippuosaajana luodaan panostamalla korkeakoulutukseen ja koulutuksen rahoitukseen.**

Vaikka SYL näkee, että koulutuksen tärkeys yhtenä painopisteenä on hyvä, SYL ihmettelee painopisteiden karsimista. Aiemmin Suomen kehitysyhteistyön painopisteinä ovat olleet köyhyyden poistaminen, demokratia, ihmisoikeudet ja oikeusvaltio. Nämä kuitenkin jäävät nykyisessä selonteossa liian vähäiselle huomiolle, ja SYL pelkääkin, että painopisteiden sivuuttaminen kaventaa kehitysyhteistyötä sisällöllisesti.

Kauppapolitiikka on sidottava kestävän kehityksen tavoitteisiin

Kauppapolitiikka tulee sitoa kestävään kehitykseen ja sen tavoitteisiin, ja sen tulee toimia kestävyys-ehdoilla. Kauppapolitiikan on oltava oikeudenmukaista ja noudatettava ihmisoikeusperustaisen ulkopoliittikan periaatteita. Selonteossa olisikin hyvä tuoda vahvemmin esille

se, miten kauppa- ja kehityspolitiikan yhteennivoutuminen vaikuttaa kestävään kehitykseen ja kestäväen kehityksen toteutumiseen.

Koulutuksen vahvistamisen lisäksi kehittyvien maiden opiskelijoita on tuettava

Koulutukseen panostaminen vaatii myös opiskelijoiden tukemista. **SYL kannustaa jatkamaan Students at Risk -apurahajärjestelmän kehittämistä vainoa kokeville ja sotaa pakeneville opiskelijoille, jotta he voivat jatkaa opintojaan Suomessa.**

SYL pitää kirjausta omien kansalaisten vastaanottamisesta ehtona kehitysyhteistyön suuntaamiselle huolestuttavana. Kehitysyhteistyötä tehdään hyvin hauraissa ja kriisiytyneissä yhteiskunnissa, joihin ihmisiä ei voida palauttaa. Esimerkiksi vainoa kokevia opiskelijoita ei voida palauttaa takaisin kotimaihinsa. Kehitysyhteistyö on yksi ainoita keinoja edistää esimerkiksi vammaisten oikeuksia näissä yhteiskunnissa.

Kehitysyhteistyön rahoituksen vahvistaminen

SYL on huolissaan kehitysyhteistyöhön kohdistuvista leikkauksista. Kuten selonteossa todetaan, Suomi on historiallisesti ollut sitoutunut YK-suosituksen mukaiseen kehitysrahoitukseen. Suomen onkin oltava eturintamassa edistämässä globaalia vastuunkantoa ja kehitysyhteistyötä. Suomen kehitysyhteistyörahoitus on nostettava 0,7 %:iin bruttokansantuotteesta. Vähiten kehittyneille maille suunnattavan tuen suuruus on välittömästi nostettava 0,2 %:iin bruttokansantuotteesta. **Selontekoon tulisikin kirjoittaa selkeämmin Suomen tavoite pyrkiä vahvistamaan kehitysyhteistyön rahoitusta YK-suosituksen mukaiseksi.**

Kansalaisyhteiskunnan osallistaminen

SYL katsoo, että kansalaisyhteiskuntaa ja -järjestöjä olisi pitänyt osallistaa selonteon valmistelussa enemmän. Selonteosta nousee esiin, että vastuuta kehitysyhteistyöstä halutaan ohjata yhä enemmän kansalaisjärjestöjen suuntaan. Tämän takia olisikin ollut tärkeää osallistaa järjestöjä selonteon valmistelussa vahvemmin.

Vahva, monimuotoinen ja itsenäinen kansalaisyhteiskunta on edellytys kestäväen kehityksen, demokratian ja ihmisoikeuksien toteutumiselle. Kansalaisyhteiskunnan eri toimijat lisäävät ihmisten tietoa heidän oikeuksistaan sekä tukevat ihmisten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon.

Kansalaisyhteiskunnan tukeminen vahvistaa myös vammaisinklusiota. Kansalaisjärjestöt ja esimerkiksi opiskelijajärjestöt tekevät tärkeää työtä vammaisinklusion eteen. Opiskelijajärjestöjen työ tukee vammaisten opiskelijoiden kouluttautumista sekä opiskelijayhteisöön osallistumista. Kansainväliset järjestöt mahdollistavat osallistumisen ja vaikuttamisen globaaleihin kysymyksiin.

Opiskelijajärjestöt on huomioitava myös yhteistyössä kansainvälisten koulutusalan toimijoiden kanssa. SYL näkee, että opiskelijajärjestöillä eri maissa on tärkeä rooli paitsi opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäjinä myös koulutuksen laadun kehittäjinä. **Korkeakouluopiskelijat muuttavat maailmaa, ja panostamalla heihin voidaan saada aikaan merkittäviä muutoksia yhteiskunnan eri tasoilla.**

Lisätietoa:

Meri Leppänen
Kehityspolitiikan asiantuntija
044 780 0220
meri.leppanen@syl.fi